

Historische Vereniging Steenwijk en Omstreken.

Jaarverslag 2022

(met bijdragen van de werkgroepen)

Februari 2023

Voorwoord

Geachte lezer,

voor het eerst treft u ons jaarverslag aan in een uitgebreide vorm. Ook onze werkgroepen hebben namelijk verslag gedaan van hun activiteiten over 2022. Tevens geven zij een vooruitblik op 2023.

Als bestuur willen wij graag onze vrijwilligers bedanken voor hun inzet. Belangeloos hebben zij zich vele uren ingezet voor onze historische vereniging. Tijdens de Vrijwilligersavond eind vorig jaar werden ze door de voorzitter aangeduid als “stille helden”. Vaak blijven ze op de achtergrond en zijn ze bescheiden, maar de maatschappij kan niet zonder hen. Niet voor niets worden vrijwilligers ook wel de smeerolie van de samenleving genoemd.

Tenslotte willen wij u als lid van de Historische Vereniging Steenwijk en Omstreken bedanken voor het vertrouwen dat u ons heeft geschonken. Waar veel verenigingen de afgelopen jaren te maken hadden met een teruglopend ledenaantal, is dat bij ons toegenomen. Ook uw waardering, zoals gemeten door studenten van Hogeschool Windesheim in hun enquête bij het Ledenonderzoek, was positief.

Wij willen dat vertrouwen ook graag in 2023 weer waarmaken!

Namens het bestuur
Bé Puister (voorzitter)
Bert Bos (vice-voorzitter)
Anneke Logtmeijer-Jonkers (secretaris)
Gerrit Heidinga (penningmeester)
Johan Doeven (ledenadministratie)
Liesbeth Hermans
Hans Hageman

Jaarverslag Historische Vereniging Steenwijk en Omstreken 2022

- Wederom begonnen wij het nieuwe jaar met een lockdown. Fysiek besturen was in januari niet mogelijk. Dit vond plaats via mail, app of telefoon. Er waren ook geen inloopmiddagen.
- In februari zijn de plannen voor een nieuw museum door Hienke Alberts, kwartiermaker bij de gemeente Steenwijkerland, aan de vrijwilligers van de Historische Vereniging gepresenteerd. Het bestuur heeft besloten om mee te werken aan de nieuwe plannen. Samen met het Stadsmuseum, Hildo Kropmuseum, Kermis- en Circusmuseum en de Galerie. Onze vereniging blijft wel zelfstandig. De verdere invulling van de plannen moet nog gestalte krijgen.
- In maart is ons gebouw aan de Markt op woensdagmiddag weer opengesteld voor inloop.
- De twee Joodse kaasstempels uit het bezit van de Historische Vereniging zijn geschonken aan het Stadsmuseum.
- De fotowerkgroep is met een aantal vrijwilligers uitgebreid. Men heeft nieuwe apparatuur en software aangeschaft.
- De stofzuigeractie van de firma Oosterhof was zeer succesvol en heeft een aantal nieuwe leden opgeleverd. Bij aankoop van een stofzuiger kreeg men een gratis jaarabonnement op Old Steenwiek. Indien men al lid was, kreeg met een boek cadeau. We zijn de firma Oosterhof voor deze actie zeer erkentelijk.
- Mede door hierdoor kon de vereniging haar 1300^e lid inschrijven.
- In juli werd tijdens de Vestingfeesten de Ontzetmarkt georganiseerd. Ook de Historische Vereniging was aanwezig met een kraam waar de Werkgroep Archeologie haar vondsten liet zien. De Werkgroep Fotografie en Beeldarchief verzorgde een doorlopende fotopresentatie.
- In september waren we aanwezig op een markt in De Buze om samen met andere verenigingen mensen te werven als vrijwilliger. Dezelfde maand organiseerden wij een Open Huis samen met het Stadsmuseum. Deze bijeenkomst werd goed bezocht door zowel leden als niet-leden.
- Uiteindelijk konden wij in 2022 vijftien nieuwe vrijwilligers verwelkomen.
- Een drietal studenten van de studierichting Communicatie op Hogeschool Windesheim in Zwolle is door ons benaderd om een ledenonderzoek uit te voeren. De resultaten daarvan worden tijdens de Algemene Ledenvergadering in maart 2023 gepresenteerd.
- In november heeft de vereniging een streektalmiddag georganiseerd. Die mag een succes genoemd worden. Met een kleine tachtig leden was de opkomst boven verwachting.
- Het bestuur heeft besloten om de openingstijden van het gebouw aan de Markt te verruimen. Naast de woensdagmiddagen zijn we vanaf februari 2023 ook elke eerste zaterdag van de maand geopend van 14.00 uur tot 16.00 uur.
- In december had een ontmoetingsavond voor vrijwilligers van de vereniging plaats. Daarmee wilde het bestuur zijn waardering uitspreken voor de inzet van de vrijwilligers. Tevens wilde het de onderlinge contacten verbeteren. Het was een gezellige, goed bezochte en zeer gewaardeerde avond.
- Begin 2022 hadden wij 1.299 leden. In de loop van 2022 kregen wij 97 nieuwe leden erbij. We hadden 66 opzeggingen, daarvan voor zover bekend 37 door overlijden; de overige wegens ouderdom of verlies van interesse. In 2023 zijn we dus van start gegaan met 1.330 leden. Hiervan wonen er tien in het buitenland.
- Daarnaast ontvangen vijftien adverteerders het ledenblad Old Steenwiek gratis en hebben we twaalf ruilabonnementen met collega-verenigingen in de regio.
- Van de 1.330 leden hebben er inmiddels 954 (bijna 72 %) ons gemachtigd tot automatische incasso.

Steenwijk, februari 2023
Anneke Logtmeijer-Jonkers,
Secretaris

Werkgroep Archeologie Steenwijk

- De Werkgroep Archeologie Steenwijk houdt iedere twee weken een bijeenkomst in het gemeentehuis aan de Eesveenseweg bij de Sluisweg. Daar worden onderzoeken en vondsten besproken en beoordeeld.
- De WAS heeft in 2022 op diverse locaties onderzoek gedaan:
  - * op de Woldberg: bodemonderzoek
  - * aan de contrescarpe aan de overzijde van de gracht bij Eekeringe: ploefsluvenonderzoek
  - * aan de gedempte Turfhaven: onderzoek naar de aanwezigheid van keibestrating
  - * in De Baars (op privé terrein) nabij grafheuvels: bodemonderzoek
  - * bij grafheuvels op De Eese: zand gezeefd en onderzocht uit geboorde gaten (voor het plaatsen van paaltjes).
- Vanaf februari tot september heeft de WAS in het museum in Borger voor een tijdelijke expositie een vitrine gevuld.
- In juli was de werkgroep tijdens de Vestingfeesten op de markt aanwezig met een goedbezochte kraam met oude ambachten.
- Voor de tentoonstelling over Johan van den Komput in het Stadsmuseum hebben leden munten beschikbaar gesteld.
- Voor 2023 hebben we onder andere de volgende activiteiten in de planning:
  - * landschapswandeling langs drie beken
  - * archeologisch weekendje in Zuid-Limburg
  - * verzorgen van een vitrine met metaalvondsten in het museum in Borger.
- En verder is de WAS natuurlijk altijd van de partij, zodra nader onderzoek nodig blijkt van historische grond die is komen bloot te liggen!

Namens de werkgroep: Zwaan Beijck.

Werkgroep Documentaires

- In 2022 werd meegewerkt aan de Streektaalmiddag in De Meenthe, waar twee videoportretten van Steenwijkers werden vertoond. Hierbij interviewde Jur Tiesnitsch de heren Piet Jongedijk en Jan Nijdam in het 'Steenwieks'.
- De Werkgroep Documentaires is uitgebreid met Henk Kok en Adri van Sleen. Samen met Sigrid Kok is begonnen aan het maken van een documentaire over de Steenwijker Toren. In de eerste maanden van 2023 wordt deze afgerond. Streefdatum voor de première is maart/april 2023; ze zal waarschijnlijk in het Luxor filmtheater plaatsvinden.
- Mogelijkheden zullen worden bekeken voor het maken van een documentaire over "Veertig jaar Historische Vereniging Steenwijk en Omstreken".

Namens de werkgroep: Kobie Storm

Werkgroep Erfgoed

- Na eerder erin geslaagd te zijn de sloop van de Capelleschool te voorkomen, heeft de Werkgroep Erfgoed een pilot gemaakt in de Onnastraat en de Molenstraat. Bescherming van zeker de helft van de panden aldaar blijkt de moeite waard te zijn.
- Het kost veel werk om alle panden die in aanmerking komen, voldoende te documenteren. Daarom zijn we blij dat de gemeenteraad, na enig lobbywerk, via een motie het college van B&W heeft opgedragen het cultuurhistorisch erfgoed in onze gemeente in kaart te brengen. Resultaten daarvan zijn af te wachten, maar waarschijnlijk zullen wij in dit opzicht verdere actie ondernemen.

- De Werkgroep Erfgoed bestaat uit Dea Getreuer, Harold Timmerman en Bert Bos. Uitbreiding zou welkom zijn, dus we nodigen ieder die kennis en/of belangstelling heeft voor erfgoed, architectuur en cultuurhistorie uit om te komen kennismaken.

Namens de werkgroep: Bert Bos.

Werkgroep Fotografie en Beeldarchief

- Met hulp van inmiddels meer dan tien vrijwilligers zijn in het afgelopen jaar ruim 5.000 foto's digitaal beschikbaar gemaakt op www.beeldbankoldsteenwiek.nl. Dit werk zal in 2023 worden voortgezet. In 2022 waren er bijna 7000 bezoekers op de beeldbank, die in totaal ruim 77.000 foto's hebben bekeken. Om namen te achterhalen plaatsen we op Facebook groeppfoto's met genummerde personen.
- De boekencatalogus is gedeeltelijk gedigitaliseerd. In 2023 zal de collectie van de Werkgroep Archeologie worden toegevoegd. Ook de inhoud zelf van een aantal boeken zal online beschikbaar komen.
- Voor de kwartaaltijdschriften van de HVSeO is een aparte databank in ontwikkeling, waar op trefwoord naar artikelen kan worden gezocht. Inmiddels zijn de teksten van alle Old Steenwieknummers gedigitaliseerd, in de loop van 2023 zullen de twee-en-dertig jaargangen van Historische Mededelingen eveneens worden opgenomen, net als de vele historische krantenknipsels uit het archief van de vereniging.
- Zodra de bibliotheek online en de databank voor tijdschriften zijn bijgewerkt en de betreffende computerlinks optimaal functioneren, zullen de leden in kennis worden gesteld van de gebruiksmogelijkheden en de eventuele voorwaarden die daaraan zijn verbonden.
- Bij meerdere manifestaties waar de vereniging bij was betrokken, heeft de werkgroep in 2022 voor ondersteuning gezorgd d.m.v. (foto-)presentaties e.d. In het verschiet ligt o.a. een presentatie van alle werkgroepen tijdens de komende Algemene Ledenvergadering.
- Per 1 januari zijn de privé-mailadressen van bestuurders en vrijwilligers vervangen door verenigingsadressen. De website van de HVSeO zal in 2023 worden gemoderniseerd.

Namens de werkgroep: Teun Smit en Klaas Steffens

Werkgroep Joods Steenwijk

- De werkgroep haakte in 2022 aan bij de werving van vrijwilligers voor de Historische Vereniging. Dat leverde zeven nieuwe leden op.
- In de tweede helft van het jaar konden we na een lange corona-pauze weer werkavonden en -middagen organiseren; daar namen gemiddeld zo'n acht leden aan deel.
- Voor het onderhoud van de Joodse begraafplaats kan nu een beroep worden gedaan op vijftieng mensen. In 2023 zal niet alleen gesnoeid, geschoffeld en geharkt worden, maar zullen ook grafmonumenten worden onderhouden o.a. door het overschilderen van de letters op de zerken.
- Regelmatig worden vragen beantwoord over Joods Steenwijk en zijn er verzoeken voor een bezoek aan de begraafplaats. Voor 2023 staat al een uitnodiging voor een lezing genoteerd. Met hulp van de werkgroep Joods Steenwijk hoopt de Stichting Stolpersteine Steenwijk rond 4 mei Open Joodse Huizen/Huizen van Verzet te organiseren.

Namens de werkgroep: Harma Prinsen - de Vroome

Werkgroep Old Steenwiek (redactie)

- In 2022 werd Johan Doeven de opvolger van Leffert de Jonge als lid van de redactie. Deze bestond verder uit Frans Keizer, Gerrit Heidinga en Jon Derks.
- Per 1 januari 2023 is Frank Peeters in de redactie opgenomen.
- In goed overleg met Bijzonderdruk wordt telkens een “tienweeks-programma” afgewerkt om een aflevering van het blad tot stand te brengen. Het streven is elk jaar één “dikker” nummer te verzorgen. Meestal is dat aflevering 2, in mei, omdat er nog altijd veel nieuwe kopij wordt aangeleverd over de Tweede Wereldoorlog. Themanummers, geheel gewijd aan één onderwerp, zijn uitzondering; na De Meenthe in 2021 betref het in 2022 het leven en werk van fotojournalist Henk Bruinenberg.
- De “voorraadkast” van artikelen en onderwerpen is goed gevuld, regelmatig bieden auteurs van binnen en buiten de vereniging werk aan. Voor 2023 staan o.a. artikelen gepland over het leven van Henk Volkers (twee delen), de geschiedenis van landgoed en huize de Bult (meerdere delen, doorlopend in 2024) en de inval van de Geldersen en de daarop volgende stadsbrand van 1523. De redactie probeert bewust om naast thema’s uit Steenwijk-stad ook onderwerpen aan bod te laten komen uit de “omstreken”, d.w.z. plaatsen en buurtschappen uit de voormalige gemeente Steenwijkerwold. De vaste rubrieken Op de plaete..., Panta Rhei en een tekst van de Werkgroep Steenwijks dialect zullen om het andere nummer blijven verschijnen.

Namens de werkgroep: Jon Derks.

Werkgroep Steenwijks Dialect

- Na de wervingsactiviteiten van de vereniging in 2022 heeft vrijwilligster Truus Hoogwerf-Meijer zich aangesloten bij de werkgroep Steenwijks Dialect, die tot dan bestond uit Leffert de Jonge, Frank Peeters, Frans Keizer en Joop van der Tuin.
- In 2022 heeft de werkgroep zich bezig gehouden met het verzamelen van nieuwe woorden en met discussies of die wel of niet in aanmerking komen om opgenomen te worden in een eventuele aanvullende woordenlijst bij de Steenwieker Woordenlijste uit 2020. Dit is een voortdurend proces.
- De werkgroep verzamelt ook dialectuitdrukkingen die in Steenwijkerland gebezigd worden en wil daar na verloop van tijd eveneens een lijst van samenstellen.
- In 2022 heeft de werkgroep tweemaal een bijdrage verzorgd voor het kwartaalblad Old Steenwiek. De bedoeling is dat dit ook gebeurt in 2023.

Namens de werkgroep: Frans Keizer